

Luminaria atque Ornamenta Gnifio-Critica, quæ, ut omnem cordatorum Criticorum mensuram adimplerent, enixe elaboraverunt, & summum pleraque fastigium conscenderunt, jam *principia* genuina è tenebris in lucem revocando, jam *versionum* quarundam virtutes ac vitia demonstrando, jam *præjudicia ac p̄pola* Ψ&Δν adversariorum infirmo, jam *loca quadam Scripturæ* ex subsidiis atque adjunctis criticis illustrando. Spectant autem huc præ aliis jure præcipuo, *Origenes, Hieronymus, Flacius, Glassius, Franzius, Buxtorffii, Was-muthus, Calovius, Waltherus, Hottingerus, Le Longius, Pfeifferus, Amama, Vitringa, Relandus, Witsius, Leusdenius, Coccejus, Heideggerus, Lightfootus, Lœscherus, Deylingius, Cellarius, Starckius, Maji, Michaëles, Rambachius, Heumannus, Hasæus, Lampius, Müllerus, Kortumius, Friderici, Raithius, Schickardus, Hillerus, Klemmii, Pfaffius, Wolffius atque Carpovius*, quorum *scripta, inventa atque merita Critica*, tum ex aliis nonnunquam recensere poterit, tum & sua *νεῖται* moderata tantisque nominibus debita, illustrare conabitur. Neque vero *ordine continuo* singulas pertractare atque absolvere partes, necessum fore existimabit: verum, *nunc Prænotionem Criticam, nunc Organum Criticum, alia hora Præjudicium Pseudocriticum*, rursus *alia primæ magnitudinis Stellam Gnifio-criticam* in medium prolaturus erit. Habui hoc *Collegium* superiori atque hoc adhuc anno.

CONCLUSIO.

HAbet hic *Lector benevolus* generalem Delineationem typicamque Repræsentationem *VI. Collegiorum*, cum *VI. aliis*, quadriennio proxime elapso, à me in *Stipendio Illustri* pro viribus habitorem; quorum *occasionem*, quæ me, ut illa aperirem, commovere potuit ac debuit, nec non *typis eadem divulgandi rationem*, in antecessione primoribus labris prægustavi. Placet jam per modum *appendicule* haud frustraneæ aliquid subjungere de *singulorum necessitate atq. utilitate*, to-

D

tius-

tiusque instituti conformatione. Quod igitur spectat
I. Hypotyposin Collegii Analytici, continet quidem nonnulla
 non prorsus æque necessaria; cum plenioris atque ac-
 curatoris, cum *progressis* jam aliquatenus *hebraophilis* in-
 stituendi, *hodega ideam* contineat: ipsa vero *analyfi*, &
 complanata quidem à me atque signata viâ, aliquan-
 diu suscipienda & perficienda, quid magis potest cen-
 seri necessarium aut conducibile in studio hujus Lin-
 guæ? Novi edoctus propria experientia, juvenibus he-
 braica exculturis nihil *tanto oneri tantæque dividia* esse,
 quanta plerumque solent tractare *exercitia analytica atq[ue]*
synthetica hebraica, ut pro vespis & crabronibus habeant
 curas atque horas istas elementares, sibi maxime fasti-
 diosas. Ast & hoc me profiteri jubet usus rerum ma-
 gister, analyticorum Collegiorum pestem nullam esse
 capitaliorem, quam hanc; si *auditorum nausea* atque
 tædium docentem à tramite regio cogat deviare mox
 ad *diverticula*, aliorum tendentia, & palatum modo,
 intempestiva laborantem malacia, stratagemate calli-
 do delinientia ac permulcentia. Scilicet *repuerascere* pu-
 det (utitur hac phrasi *B. noster Schickardus* alicubi) *an-*
nosos alphabetarios ephesos, & serperastro præmature reli-
 cto, absque firmatis cruribus & talis, non dubitant
 gradibus incedere virilibus, vel potius, cum cereis
 alis ad solem volare instar Icarum deliri. Porro *II. Schema*
Cursoria Bibliorum Lectionis usu sese suo patentissimo com-
 mendat mirifice, ut profecto (si foret integrum) *re-*
petere ego quidem vellem *multos præteritorum*, & in *Mo-*
nasteriis jam per *18. annos integros à me exactorum dierum*, &
 beneficio methodi istius horas dicarem quasdam tali Bi-
 bliorum, compluribus vicibus perlegendorum, evo-
 lutioni. Quodsi enim haud adeo magni æstimanda fo-
 ret

ret perfectior Ebraicæ Literaturæ notitia , aut acquirenda in mnemonicò adminiculo , alias difficillima visa , vocabulorum Linguæ sacræ copia : annon longe maximi , imò æstimationem prorsus excedentis , pretii opera isthæc est judicanda , quæ nobis *verbum Dei non in versione* , licet præstantissima , sed *in ipso originali textu* reddit familiarissimum , nec unum modo ejus volumen , sed omnia *θεοπνευστα* scripta , brevi temporis spatio , ob oculos ponit , perpetuamque Scripturarum cunctarum analogiam continuo nexu patefacit ? Debeo istud *salutare consilium* multis potissimum *Magistris* , suo me exemplo commonefacientibus , *Coccejo* , *Franzio* , *Edzardo* , *Franckio* , *Gussenio* , *Stolltenio* atque *Tribbechovio* : quos alii quoque imitentur , rogo & obsecro ; cum quivis , in studio Linguæ sanctioris aliquantum versatus , istam prosequi queat exercitationem , sibi multo fructuosissimam . Quod jam III. attinet *Adumbrationem Metaphrastici Collegii* , pro mea quidem sententia *pernego* , quenquam suo satisfacere posse *divini Interpretis sacrig. Oratoris officio* ; si non supra plebis suæ multitudinem sapiens , suam , qua uti debet , *translationem cum ipso textu authentico conferre* , & apud nos quidem , *Wurtembergicorum Bibliorum Lutheri* , *B. Hedingeri opera* & *Ducalis Consistorii auctoritate editorum asteriscos* , ad fontium *emphasin* eum sæpe remittentes , dextre usurpare possit . Quis vero , nisi in divinam injurius providentiam , flocci fecerit *Donum* aliarum *Versionum* , Ecclesiæ multorum seculorum decursu concessarum , vel recentiori quoque ætate efformatarum ? Juvabit sane , observationes ex iisdem , origini maxime affinibus , collectas ad verum Scripturæ sensum bene transferre . Non opus est , multa dicere de *IV. specimine* , vel *Lineamentis Collegii Polyglotti Orientalis Harmoni-*

ci. Non possum ire inficias , haud tantam , quanta & Analytico , & Cursorio , & Metaphrastico vendicata modo fuit , necessitatem atque utilitatem adscribi debere hujus generis *polyglotio* , Linguas Orientales reliquas , & cognatas quidem evoluturo : nec tamen & hoc negare ausim temere , nihil prorsus commodi ex istarum filiarum cognitione , ad ipsam redundare matrem Ebræam , suis hodie divitiis antiquioribus exutam. Saltem admittere omnes hoc debent , *Chaldaismo Biblico Danielis & Esra* plurimum opitulari Targumim , seu Versionum Chaldaicarum collationem : ut de reliquis alibi jam dicta non repetam. Illis vero , qui *Polyglottias* istius orientalis amore capiuntur , aut ejus usu persuasi , istud emetiri cupiunt iter , pro certo affirmare atque polliceri etiam non erubesco , positum ibi *via monstratorem* felici successu haud iri destitutum. Quid jam memorem *V. Exemplar Collegii Rabbini* ? Ita me planum fecisse ejus arbitror usum , sapissime haud contemnendum , ut mihi persuadeam , eum , qui ipsum illud schema , atque indicata ejus rudimenta pensiculate perlegerit , facile mecum consensurum : modo prius non vulgariter tinctus sit *Literis Hebraicis* , nec vanis multorum præjudiciis plene occupatus , quasi *Masoretarum* labor omnis vilior habendus foret apinis & tricis , *Rabbinisq.* , & *Exegetæ* , & *Talmudistæ* , & *Kabbalistæ* puri puti essent fabulatores atque inepti nugivenduli. Quis vero unquam (ut hoc unum non taceam) Linguæ Hebraicæ notitiam suis absolvere potuit numeris , *absq.* *Rabbinismi intelligentia* ? quis cum *Judæis* idonea agere valuit *Methodo* , dialecto ipsorum ignorata , variisque illorum libris principiisque non cognitis. Quis *scriptionem* ipsam originalis *Vet. Test. Textus* accurate investigare &

& variantes ejus Lectiones discernere polluit , plane hospes in *Masoretarum opere critico* ? Quod tandem pertinet VI. ad *Sciagraphiam Collegii Critici* , optandum sane foret , ut acromatica *Theologia exegetica* & sacra hermenevtica , certe plurimum necessaria in omni ipsius Theologiae studio , istiusmodi jam deprehenderet , & fundamenti loco subjecta haberet præcognita atque *progymnasmata critica* . Certe possunt distingui , saltem non facile simul tractari , & *exegetica* sive hermenevtica , & *critica* atque Philologia sacra : cum varia diversorum principiorum tractatio , & multiformis eorundem ad ipsos textus biblicos accommodanda applicatio recte discernantur . Quomodo autem (ut & hic notabilem adjiciam observationem) articulus de *Scriptura sacra* excellentissimus , absque *prænotionibus criticis* capi exacte poterit ? quomodo puritas atque integritas authentici canonis contra hypercriticorum audaciam defendi ? quomodo linguæ sanctioris notitia , non umbratilis illa atque vulgaris , sed accuratior ista geniumque ejus interiorem indagans satis acquiri ? quomodo media critica plane ignorata , dein probe applicari ? quomodo merita Gnificriticorum à Pseudocriticorum strophis determinari , nullis prælucentibus canonibus genuinis ? Loquitur dies & clamat experientia , quam parum proficiant etiam *plaustra optimorum commentariorum* penes se habentes , hermenevtæ aut homiletæ , *auricularis stigma* fronti inustum publice gerentes , aliisque ludibrium , & sibi tædium debentes , inter maximam quoque librorum haud dextre usurpandorum farraginem , quia discriminare non possunt tam varia ingenia , critico destituti judicio . *Restat* jam , ut pauca quædam alia adjiciam *monimenta* , vel *rem ipsam* , vel meum sal-

tem scopum uberius explanantia. Non potuit fieri, quin in cognatis hisce Collegiorum argumentis, ad *ideam curriculi orientalis Philologici plenioris*, à me contextis, eadem nonnunquam recurrerent, ratione tamen diversa hic vel ibi proposita: quod ipsum etiam de *Auctorum nominibus*, promiscue interdum, nec sine causa tamen, citatis, teneri velim. Quodsi *nexus* alicui non sit obvius, necesse habebit cogitare, legere se *Hypotyposin*, *Schema*, *Adumbrationem*, *Lineamentum*, *Exemplar* atque *Sciagraphiam*, non rerum tractationem evolutam, aut vivam corporis ipsius imaginem, oculis obversantem. Ceterum plura *hujus generis & alius ordinis Collegia Lectori benevolenti repræsentabit paucis meus Gnomon Orientalis Horologii, Horis XXIV. Collegiorum*, vel necessariorum, vel utilium, vel curiosorum, juxta *ideam* perfectioris Curriculi orientalis habendorum, tardius *decurrentis*. Visum fuit, hic abstinere citandis & levi opera excerpendis *Auctorum* allegatorum *testimoniis*: quia & à mea desciscere debuissim mentis intentione, & appendicem convasare, ipso hoc Collegiorum repræsentatorum typo ampliorem, neque consultum esse duxeram quoque, schedas hæc, ex industria proximis annis cum pluribus communicatas, *multum immutare*, aut noviter reddere prolixiores. Interim *mea* patescere poterit *opera*, ex hisce primis laborum privatorum lineis atque umbris, non iis modo, qui res ipsas judiciose & *sine partium studio* expendere & discernere norunt, sed & illis præsertim, quorum *est*, & *interest* quoque obligationis ergo, *eo loco ingenia locare*, quo illa Deus & natura volunt posita, ut communitati prodesse queant, tanquam utilia membra, ad suas, non alienas stationes prudenter admota. Quodsi arcana humanarum rerum dispensatrix fortuna divi-

divina, & humana quoque studiorum meorum moderatrix *Promotorum Voluntas* tale mihi munus assignaverint, ut hujusmodi *collegia* reiterare forsitan queam: contingere olim posset, ut horum *Schematum* quædam, inprimis *Collegii Metaphrastici, Rabbinici atq; Critici* integros parturirent Libellos, suaque tum latifundia fufius quoque & enucleatius explicare allaborarent. Jam quidem pulchrum mihi est & pium, Deo publicas etiam agere gratias, pro mente ad hanc studiorum conformationem directâ, & ad has institutorum Collegiorum rationes auxilio altiore munita: uti & *Dominis Auditoribus* me patienter audientibus debitas hic palam refero grates. Faxit nunc idem *Numen* benignum, ut hæ ipsæ etiam paginae, publicis exscriptæ typis, *compluribus* aliquod afferant emolumentum, & *ipsius honori*, & *aliorum commodis* reapse inserviens. Placet tandem, hasce meas observationes *consignare* cordatis *Viri*, de *Literatura Orientali* ex *nostratibus longe meritissimi*, B. nimirum *Schickardi* verbis, queis in suo *Bechin. Happer.* vel *Prödromo Examinis Comm. Rabb. officii sui atq; instituti rationem* significantissime ita *Lectori* exponere voluit: Hæc est *mens mea: Authoritatem Authentici Textus*, quantum in me est, manu tenere: ad *majora Biblia*, obstetricante *Buxtorffio Basileæ* renata, fructuosius legenda, studiosos manuducere, simulque ab aliquorum *Veritatis hostium* *μισεβουων* indocto & cyclopico contemptu vindicare: *Emphases originalium vocum*, quæ sub *versionum* involucris ceu cortice latent, enucleare: *Idiotismos* S. Linguae, à genio ceterarum remotissimos, proinde *nullo uno adæquato earum vocabulo explicabiles*, amplioribus verbis & circuitione utcunque repræsentare: *Judeæ* suosmet gladio jugulare: aliorum *interpretationes* modesta & *omnibus seculis concessa libertate* examinare: *Masoræ*, minus quam decet vulgo notæ, usum monstrare: *Cabbalæ* arcana studiosis prodere: *strenuos* paulatim ulterius & ad *Chaldaismum* provehere: *tepidos* vel tantum ad *Hebraismi* amorem inflammare: *utrisq;* mecum proficiendi ansam præbere. Hoc *Magni istius Viri* (cujus, quod ipse de se & *Ræuchlini* memoria dixit, nunquam *sine stimulo ad hasce literas* recordor) exemplum, partem, mei quoque *Repetentis officii* (si *parva* licet componere magnis) norma fuit, atque *Collegiorum* hisce schedis delineatorum regula: quæ ut *aliis* porro aliqua saltem ratione inserviant, certe quorundam *Biblia* originalia excolentium atque adamantium *favorem* provocent, à supremo studiorum omnium moderatore Deo enixe deprecabor.

Venerabilis Repetentium Collegii Membris Præclarissimis,
 inde à 4. annis, vel ex eo promotis, vel *adhuc* istud exornantibus, aut *mox* illustraturis,
 S. P. D. devotissimus *Collega*, hunc *Observationum fasciculum* *is* inscribens,
 M. Dav. Frid. Megerlin, Pagellarum præsentium Auctor.

NUnquam porro, *Collegæ ac Fautores æstumatissimi!* rotundæ istius nostræ *Repetentium Mensæ* recordabor, quin una etiam cum debita recorder observantia dulcissimam mihi memoriam, & largissimæ *Divini Numinis* erga me indignum Clementiæ, & copiosissimæ gratiosissimæque *Serenissimi Principis nostri*, isto 4. annorum *curriculo*, mihi præstitæ immerenti Munificentiæ, & suavissimi simul mihiq; pretiosissimi *Collegialis vestri Favoris atq; Amoris* mutui. Erunt hæc omnia mihi jugis atque digna Laudum, Gratiarum agendarum, animique bene memoris merito conservandi materia; sive jam (quod, *uti nostis*, diu jam mente præcepi) *brevis literarii itineris gratia* mihi contingat frui, sive mox, splendidi *muneris istius* (quod, dum hic *Speciminum Prodromus* sub prelo jam sudaverat, inopinato nuperrime, singulari *Promotorum* Favore, mihi gratiosè oblatum fuit) apud *exteros civis* nostros capeffendi principium locare, Deo sic providente, tenear. Quanti vero æstimandum est, *Collegæ & Fratres Honoratissimi!* istud *Indulgentissimi nostri Nutritii* beneficium, quo is non *hic modo* *Venerabile Repetentium Collegium* clementissime solet maectare, *lautiore* Eos *mensa* jugiter communicans, variisque cum *honoris*, tum *libertatis* juribus, præ aliis *Stipendii sui alumnis*, eosdem donans, amplissimamque *Philologiam & Philosophiam & Theologiam* alios rursus docendi facultatem Eis concedens: verum etiam *isdem* ad altiora sic bene præparatis *aliquandiu*, luculentissimas *Patriæ nostræ Provincias sacras*, temporum successione legitima, gratiosissime tradit administrandas. Jucundum est profecto recogitare, & olim quoque, *Socii Laborum strenui!* juvabit meminisse, ex ipso hoc *Collegio nostro*, XIV. tantum annorum cursu, ad lautissimas, & *Professorum Philosophiæ atq; Theologiæ*, & *Superintendentium*, & *Præceptorum Claustralium*, & *Pastorum*, & *Diaconorum*, Spartas, in præcipuis tum *Würtembergiæ nostræ* civitatibus ac locis, tum *Extraneorum* quoque urbibus primariis, benevole promotos fuisse longe plurimos, qui in ipso munerum suorum conspicuorum splendore tam *Mensæ*, quam *Collegii Repetentium* læta memoria sæpius recomminiscuntur. Quemadmodum vero non vana *spes* nunc me alit, fore, ut *Pentecostali tempore* instante, faustis auspiciis *Societatem vestram mihi longe Carissimam* relicturus, impetrata à *Principe* aut mea ad *iter* suscipiendum venia ac discessione, aut (si *Ipsi ac Deo* videatur) etiam *Promotione* nuper oblata, *novis* rursus *Collegis* Dignioribus locum facere queam: ita, dum ad benevolum *Examen* harum pagellarum mearum in publico *Colloquio Academico* vos jam peramanter invito, debitas una omnibus ac singulis perfolvo *gratias* pro exhibito mihi adhuc amore ac favore vestro. Fortunet vos porro etiam *Benignissimum in Cælis Numen*, ut *labores vestri omnes*, tam *Ecclesiastici*, dum verbum Dei annunciando & Sacramenta administrando, Domini gregem bene pascitis; quam *Scholastici*, dum aliorum mentibus variam, in *Repetitionibus* vestris, & *Philologicis*, & *Philosophicis*, & *Theologicis*, Eruditionem instillare debetis; nec non *reliqua* etiam univèrsa genera officii, ad conservandam *Stipendii* hujus *Ducalis* disciplinam bonumque ordinem vobis demandati, spectent atque enitentur ad *Dei gloriam aliorumq; ædificationem*. Ita Tè Deus amet, plus plusque sospitet *venerabile mibiq; per amabile Repetentium Collegium!* ut mutuo concordiæ, industriæ, doctrinæ, pietatis atque sinceri affectus vinculo jugiter colligatum & copulatum, *efflorescas novo semper vigore*, ad *splendorem Patriæ, publicumq; egregium*, & *perpetuum Tuum incrementum*. Scribebam d. 10. Ap. 1729.